

Een kolossale beukpartij en een ritmesessie op bierfles

Festival voor minimalistische muziek divers en vrolijk

Op de tweede editie van het World Minimal Music Festival werden uitgebreid de rafelranden van het genre verkend. Zo gaat ook in de hedendaagse dj een minimalist schuil.

Door JOCHEM VALKENBURG

AMSTERDAM, 4 APRIL. 461 keer achter elkaar beukte pianist Reinbert de Leeuw zaterdagavond met twee onderarmen dezelfde tooncluster op de piano. La Monte Youngs compositie *X for Henry Flint* (1960), waarbij De Leeuw zelf koos om voor 'X' het getal 461 in te vullen, was waarschijnlijk het meest extreme voorbeeld van 'minimal music' tijdens het World Minimal Music Festival. Het festival sloot gisteren voor een tjokvolle zaal af met het minder onverbiddelijke *Canto Ostinato* (1976) van Simeon ten Holt.

Het was de tweede editie van het festival, dat met een flink aantal uitverkochte concerten en een goed bezocht randprogramma van een geslaagde editie mag spreken. Ook muzikaal was het vijfdaagse festival – dat parallel in Amsterdam en Eindhoven plaatsvond – geslaagd, hoewel er volgende keer wel meer nieuwe muziek mag klinken naast de minimalistische klassiekers.

Even eenvoudig als geniaal was het idee om een muzikale rode draad door de concerten te weven. Tijdens het openingsconcert werd de documentaire *Voor herhaling vatbaar* van Miranda van der Spek vertoond, waarin de muziek van de Ouldémé uit Kameroen de hoofdrol speelt.

Overduidelijk was hier een verwantschap met de op herhaalde ritmische en melodische patronen gebaseerde minimal music te horen.

Arnold Marinissen, slagwerker en gastprogrammeur van het festival, bewerkte deze muziek voor uiteenlopende bezettingen, van groot ensemble met zang tot vijf piano's. Daarbij bleef hij trouw aan het origineel, afgezien van een benadrukte bastoon hier en daar. Op verschillende concerten keerden zo de 'Afrikaanse roots' van het minimalisme terug.

Onder de hoogtepunten van het slotweekend was de uitvoering van Gavin Bryars' *The Sinking of the Titanic* (1969) door het Belgische ensemble Champ d'Action. Een strijkenensemble

Afrikaanse roots van minimal music werden vaak benadrukt

speelt steeds weer de ontroerende hymnen die het orkest aan boord van de Titanic zou hebben gespeeld tijdens het zinken, terwijl een uitgebreide 'soundscape' voorbijtrekt van krassend metaal, ooggetuigenverslagen en andere gerelateerde geluiden.

De kolossale beukpartij van Reinbert de Leeuw vond plaats tijdens een concert met hoofdzakelijk werken voor meerdere concertvleugels, waaronder Terry Riley's *Keyboard Studies* (1964) met drie vleugels die gonsden als een zwerm bijen. De muziek intrigeert deels omdat je soms niet weet of het de muziek is die verandert, of je eigen waarneming.

Hetzelfde geldt voor Morton Feld-

mans *Piece for Four Pianos* (1957), met bespiegelende tederheid in aarzelen-de, uiterst spaarzaam gedoseerde pianissimo-akkoorden.

Of dit 'minimal music' is, valt te betwisten, maar het siert het festival juist dat die rafelranden in alle richtingen verkend werden. Daarom ook een keur aan deejays die in het festivalcafé zijn eigen muzikale associaties liet horen, maar ook een optreden van de 'zen-funk'-band Ronin van de Zwitserse pianist Nik Bärtsch. Hun groovende nummers hebben wel degelijk 'minimalistische' eigenschappen zoals herhaalde 'loops' en geleidelijke evolutie.

Pianist Ralph van Raat speelde Hans Otte's weldadige en welluidende *Buch der Klänge* (1982) geconcentreerd en vol subtiele nuances. Het leverde hem een staande ovatie op. Liet Van Raat de muziek op zichzelf staan, pianist Jeroen van Veen en consorten combineerden Canto Ostinato van Simeon ten Holt juist met beeld. De foto's, afkomstig uit Karel Tomei's boek *NLXL*, zijn prachtig, en de muziek ook, maar de combinatie in een dwingende diashow leidde tot verplating.

Het Ives Ensemble speelde onder meer Frederik Rzewski's doelbewust in chaos onttaardende *Les Moutons de Panurge* en John White's *Drinking and Hooting Machine*. Vier groepjes muzikanten blazen ritmes op bierflesjes, waaruit ze op gezette tijden een slok nemen, zodat de tonen steeds lager worden. De machine kwam puffend tot stilstand tijdens het vrolijkste concert van het festival.

World Minimal Music Festival. Gehoord: 30/3 t/m 3/4 Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam. ●●●●○